

บทคัดย่อ

ปัญหาผลผลิตลำไยในฤดูฝนตลาด และผลิตผลด้อยคุณภาพ ส่งผลทำให้เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาต่ำ แนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ การกระจายฤดูการผลิตให้กว้างขึ้น (ผลิตนอกฤดู) และผลิตให้ได้คุณภาพ อย่างไรก็ตามการผลิตลำไยนอกฤดูให้ประสบผลสำเร็จต้องอาศัยองค์ความรู้และประสบการณ์ ด้วยเหตุนี้กลุ่มนักวิจัยลำไยซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ได้รวบรวมผลงานวิจัยตั้งแต่การตัดแต่งกิ่ง การชักนำการออกดอก การจัดการธาตุอาหาร การจัดการศัตรูลำไย และการปรับปรุงคุณภาพ นำมาถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การจัดทำสื่อ การสร้างแปลงสาธิตในอำเภอต่างๆ 10 แห่ง การสร้างวิทยากรอาสา ตลอดจนการตรวจเยี่ยมสวนและให้คำปรึกษาเพื่อให้เกษตรกรในกลุ่มต่างๆ ได้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้ ผลจากการดำเนินงานมีดังนี้

การฝึกอบรมจำนวน 14 ครั้ง พบว่า เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้นในระดับมากซึ่งเพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 24.70 เป็น ร้อยละ 61.90 การจัดทำคู่มือประกอบการฝึกอบรมจำนวน 500 เล่ม ต่อมาได้มีการขยายผลโดยหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำไปจัดพิมพ์เพิ่มขึ้นอีก 3,000 เล่ม เพื่อแจกให้กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร นอกจากนี้ได้นำเกษตรกรศึกษาดูงานในแปลงสาธิตจำนวน 2 ครั้งๆละ 5 สวน ผลการประเมิน พบว่า เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจมากถึงร้อยละ 80 เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นร้อยละ 75

การสร้างแปลงสาธิต การตัดแต่งกิ่งลำไยทรงเตี้ย (ทรงฝ่าชีหงาย) จำนวน 6 แปลง และแปลงสาธิตการผลิตลำไยนอกฤดู 10 แปลง พบว่า แปลงสาธิตดังกล่าวมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 1,279.89 กิโลกรัม และมีต้นทุนการผลิตเพียง 6.54 บาท/กิโลกรัม ซึ่งต่ำกว่าต้นทุนต่ำสุดที่กำหนดไว้ คือ 9 บาท/กิโลกรัม ทำให้มีรายได้สุทธิเท่ากับ 27,010.86 บาท/ไร่ โครงการยังได้คัดเลือกแปลงต้นแบบการผลิตลำไยนอกฤดูที่ประสบผลสำเร็จ จำนวน 5 แปลง เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาดูงานของเกษตรกรทั่วไป นอกจากนี้ยังได้สร้างวิทยากรอาสาจำนวน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ช่วยนักวิจัยจำนวน 5 คน กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตลำไยนอกฤดู 5 คน และกลุ่มตัดแต่งกิ่งอีก 1 กลุ่ม ซึ่งกลุ่มดังกล่าวทำหน้าที่ช่วยถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตลำไยนอกฤดูทั้งในรูปวิทยากรหรือการให้คำแนะนำปรึกษาและให้บริการด้านการตัดแต่งกิ่ง

ABSTRACT

The problems of over production and low fruit quality of longan were found to responsible for low prices of longan produce. To solve the problems, managing times of fruit setting of off season longan with good quality were proposed. Anyway, in order to be successful in producing off season fruit, the growers must have know-how and experiences. As of the reason, the researchers of Mae Jo University, Chiang Mai University, and Raj Mong Kol University Lanna had collected all of the previous research results like pruning technique, induce flowering, plant nutrient and pest managements, and quality improving and then transferred all technologies to the growers. The means of transferring technology were done by training, study excursion, giving documentary knowledge, and providing demonstrative plots in 10 different districts. Besides, training for local volunteer longan specialists and orchard visiting to give some advices were also provided. Completion of the project could be summarized as follows:

Trainings were held 14 times and the knowledge of the growers were increased from 24.70 to 61.90%. During the training sessions, 500 documentary booklets were handed out. Then the Ministry of Agriculture and Cooperative had asked for the permission to reprint for 3,000 booklets more and distributed them to the agricultural extension personnel. Two excursion trips were set up for the growers to visit 5 demonstrative plots. Eighty percents of the growers were satisfied and 75% of them were obtained more knowledge.

Six pruning with flat tops and short trees and 10 fruit producing demonstrative plots were set up. Those mentioned demonstrative plots did give the fruit yield of 1,279.89 kilograms per rai on average. The capital input was 6.54 Baht to produce 1 kilogram of longan in the plots which was lower than expected of 9 Baht per kilogram. Based on these figures, the net income was turned out to be 27,010.86 Baht per rai. Besides, the project had selected 5 accomplished orchards owned by the growers to be the demonstrative orchards for other growers who interested in producing off season longan. Three groups of volunteer specialists were also selected. They were comprised of 5 persons for research assistantships, 5 persons for off season longan producing, and 1 group for tree pruning. All of the volunteer specialists will assist in technology transfer, giving an advice needed by the other growers, and service in tree pruning.